

CARTILE

SATEANULUI ROMANU.

DESCEPTA-TE ROMANE!

Cartea IX.—X.

Septembre—Octobre.

An. VIII.—1883.

Trei voinici.

Schitia din Resboiuln Romanu-ruse-turcu.

(Sfêrsîtu.)

Parentii vediendu că fii loru nu vinu si că totu-de-o-
data cu de-ai veciniloru veneáu multi, cari seau din nesci-
intia seau că se nu faca anima rea parentiloru, nu spuneáu
nemicu parentiloru asupr'a copiiloru loru, remasera machniti,
ingrigiati si chinuiti prin asceptare si nesigurantia. De securu,
diceáu ei, au moritu seau celu puçinu suntu prinsonieri,
nu-i vomu mai vedé. Oh! scumpii nostri copii.

Dumitru la Plevn'a fiindu intr'unu batalionu, care prin
negligenti'a comandantului seu fù surprinsu de inamicu, —
a fostu facutu prinsoneriu si dusu la Constantinopoli.

Dupa o cale de o septemana in care avù se lupte cu
frigu, lipsa, fôme sî mai cu séma cu crudîmile paganiloru
sei stapêni, elu ajunsu in frumós'a cetate a imperatului Con-
stantinu.

Acésta frumós'a cetate, care erá odata capital'a intregi
lume, prim'a cetate prin frumseti'a edificiuriloru, marimea sî
positiunea s'a, — acésta splendida cetate ajunsese a fi unu
cuibu de miserii si — nenorociri, populatiunea compusa in mare
parte de fugitivi, care eráu sdrentiosi si in starea cea mai
miserabila, imploráu mila ori carui trecatoriu. Se pareá că
provedinti'a respplateá astadi cu prisosu infioratórele crudîmi
facute de Turci in Bulgari'a asupr'a bietiloru crestini. —
Dumitru eroulu nostru nu faceá esceptiune cu starea aces-
toru miserabili; — ajunsu in Constantinopoli intr'o stare mise-

rabila asia că sörtea unui cersătoriu erá multu de preferatü sörtei s'ale. Suferiá de tifusu, o mana care i fusese umflata inca de la Plevna erá in pericolu de a se cangrenisá, reulu nutrementu pe lángha acést'a 'lu adusese numá la piele sí osu, pe densulu, paunasiulu codriloru, voiniculu voiniciloru, mândru fiu munténu alu Prahovei, rumenu cá unu pepene, grasu, in sfêrsítu nimicu nu-i lipsiá, erá unu idealu de sanetate si taría. Ajínsu in Constantinopoli in locu se atraga mil'a stapaniloru sei, acesti'a 'lu chinuiáu si bateáu cá pre unu câne. Elu fù supusu la batjocura, hrana i-se dedeá fórté miserabila, fú supusu la torturi chiar' sí de catra cei mai mari, cari de sí rangulu le impuneá mai multa educatiune de sêmtiemente morale, totusi ei nu se deosebescu intru nimicu prin crudímile loru de catra inferiorii loru, ba de multe ori î-i intrecu chiar'. Ast'feliu intr'un'a din díle unu pasia puse de i-se taiara 2 degete de la man'a drépta si-lu puse apoi cu de-a sil'a se scrie. Multu suferiá bietulu Dumitru, in fia-care dí aducea ruga ferbinte Domnului pentru incetarea resbelului si inchierea paceri, atunci prin schimbarea reciproca a prinsoneriloru densulu sperá a fi liberatu.

Ce contrastu intre tractarea cea omenósa si filantropica, tractare ce dámu noi prinsoneriloru nostri si selbatec'a sí barbar'a tractare a Turciloru. Multi din prinsonerii nostri vorbiáu cu multa admiratiune de sêmtiemintele nóstre si ale statului romanu, densii sustieneáu că suntu mai bine tractati cá prinsoneri decâtu cá soldati in servitiu statului loru. Caritatea cea crestinésca a Romaniloru nu faceá deosebire intre omu si omu dupa religie seau nationalitate, pentru densii omulu e totu omu.

Pre lángha aceste chinuri ce'a ce contribuiá inca la in tristarea si melancoli'a lui Dumitru erá unu doru nestinsu ce-i consumá anim'a. Flacar'a amorului departatu de fiinti'a s'a multu iubita. Inainte de a plecá in resboiu densulu se inamorase de o juna sí gingasia copila din satulu Breaz'a, o frumósa balaie de 18 ani, o mândra fiica a Prahovei, care ar' fi rapitu anim'a ori carui muritoriu erá de o frumsetiá rapitóre cumu nu prea gasesci, nisee ochi vii, colórea

albastru ceriului, te patrundea pana in adânculu inimei, o mica si gratiós'a guritia ce nu putea resista neci unui sarutatu. Obrazi rumeni ca 2 rose totu-de-a-un'a fragede. Pêrulu blondu si buclatu curgea in abundantia respiratu asupr'a umeriloru ei mai albi ca alabastru. O talie forte bine formata, desvoltata si svelta care era in sa totu-si neatinsa inca de nici unu corsetu, acésta blastemata inventiune atâtu de nesalutara sanetatei. Umbletu majestosu si graciosu atragea privirea tuturoru. Mari'a, cãci astfeliu se numea acésta gratiós'a copila, rapisè deja inimele a preste 30 de pretendenti, in sa d'ins'a nu prinse afectiune decãtu pentru Dumitru. Mari'a audîndu de isbucnirea noului resboiu, nu voii a se casatorî mai nainte cá logodniculu ei se-si fi facutu tributulu seu de sânge pentru patria. Dumitru primî bucurossu angajamentulu oferitu de multu iubit'a s'a soçia, densulu era siguru de fidelitatea ei. Sôrtea nu-i fû inse favorabila. Dupa 4 luni de siedere in Constantinopoli, petrecute in chinu si doru plinu de nerabdare si nesigurantia, Dumitru se liberã in fine prin schimbulu ce se facu între prinsonieri in virtutea pazei de la St. Stefano. Mare fû bucuri'a parentiloru candu aflara pre ffiulu loru Dumitru, pe care 'lu credeau de mortu. Fanica se întorsese deja de la Lom-Palanca unde se distinsese prin mai multe victorii stralucite raportate asupr'a inamiculu cãci densulu impreuna cu caprariu Cioplea isbutise prin bravur'a lui a luã stindardulu turcu de pe redut'a inimica. Pentru aceste fapte eroice elu fû decoratu de bunulu nostru rege Carolu I. cu virtutea militara, imperatulu Rusiei 'lu decorase inca cu renumit'a medalia rusésca. Dumitru intorsu fû ascultatu cu multu nesatiu de rudele, amicii si parentii sei in istorisirea celoru intemplete in acestu nenorocitu resbelu pentru densulu. Dupa tragic'a naratiune ce o facu despre mórtea iubitului seu frate Stanu, care nu se lasã de a fi ucisu de câtu cu omorîrea a trei Turci, densulu scóse din degetu unu anelu de a lui Stanu, singura relicua ce mai remanea de la densulu. Parentii desî multu intristati de pierderea ffiului loru celui mai mare, totusi multiamira domnului si se consolara cá reafllara pe Du-

mitru pe care 'lu credeáu de mortu. Mari'a care fusese multu chinuita de dorulu mirelui ei Dumitru, aflandu de sosirea acestuia, alergà cu multa nerabdare se-lu védia. Ambii se imbraçisiara cu multu focu si amoru. Despartîrea in cursu de atât'a tempu cimentase mai multu amору loru deja fôrte ardinte dintru inceputu. Dorinti'a ambiloru nu erà decâtu satisfacerea iubirei prin casatoria. Parentii nu gasira altu midilocu mai nimeritu pêntru celebrarea bucuriei loru de câtu a cununá pe fiiulu loru cu Mari'a. Tóte pregatirile se facura ast'feliu cà patru septemani nu trecura si beseric'a satului Valeni de Munte gemeá de lume, ornamentata si in-frumsetiata cu ghirlande de flori si altele, totu satulu se adunase cá se asiste la cununi'a vitézului seu amicu si cunoscutu, care 'si pusesè viéti'a in pericolu pêntru tiér'a s'a. Cununi'a fú in acel'asiu tempu unu actu religiosu si nationalu. Veseli'a se zugraveá pe feçiele ambiloru soçi, cari dupa o lunga despartîre se legasera acuma prin o legatura nedisolubila pêntru tóta viéti'a loru. Rochi'a miresei erà alba cá crinulu, se potrivia fôrte bine prin albéti'a s'a animei s'ale celei inocente si candide, impodobita cu ghirlande de flori. Mirele erà in uniforma de gala cá venatoriu, cumu potù se resiste intr'unu modu eroicu inimiciloru sei.

Candu preotulu vení se oficieze cununi'a radie de multimire si fericire straluciáu in ochii loru. Parentii fetei sî baietului plângeáu de bucuria. — Nu multu dupa acést'a fratele Fanica, care fusese datu de parentii sei in servitiu la unu mare proprietariu in Judetiulu Prahov'a, 'si cascigà prin escelentele sale merite si portari amórea stapênului seu. Fat'a proprietariului prindiendu afectiune de densulu, tatalu avendu in vedere meritele lui Fanica dede fara hesitare fiiç'a s'a in casatoria. Fanica si Dumitru isbutira a devení prin munca si onestitate mari proprietari in Judetiulu Prahov'a, stimati, respectati si iubiti de toti. Cei mai frumosi munti si cele mai rapitóre vâi devenira proprietatile loru.

Ast'feliu se terminà si acést'a istoria, de cari istori'a resbelului din 1877 este plina.

A. ATHANASSIU.

Movil'a lui Burcelu.*)

Intr'o dî de serbatóre,
Intr'o dî cu mandru sóre,
Care lumea 'nveseliá
Si cu auru o 'nveliá.
Éta mári se iviá,
Cá altu sóre straluciá
Domnulu Stefanu celu vestitu,
Domnulu celu nebíruiú!
Elu pe calu incalecá
Si cu multi voinici plecá
Dela scar'a curtii lui
La beserica 'n Vaslui.**)
Clopotele resunáu,
Stégurile-i se 'nchináu.
Armasarii spumegáu,
Fránele si le muşcáu,
Er' poporulu totu strigá:
„Se traiesci Maria ta!“
Cându aprópe de întrare
Ce s'aude 'n departare?
Glasu de omu chiuindut'are :
„Hai, ho, ciá, ho, Boureanu
Trage brazda pe tapsianu.“
Stefanu Voda se opriá
„Audit'ati, auditu
Glasu de Romanu necajitu?
Intr'o clipa se-lu gasiti,
Si cu elu aici se fiti.“
Cinci panţiri se alegeau,
Pe Vasluiu in susu mergeau
Pan' sariau intr'o movila
Unu Romanu arandu in sila
Si movil'a brazduindu
Si din gura chiuindu:
„Hai, ho, ciá, ho, Boureanu
Trage brazda pe tapsianu.“

*) Intre Iasi si Vaslui se afla unu délu golu numitu Movil'a lui Burcelu. Poporulu insa 'i dice Movil'a lui Purcelu, si unii archeologi pretindu cá acestu nume 'i vine dela generalulu romanu Porcellus carele aru fi tabaritu pe vérvulu ei. Balad'a ne spune adeverat'a origine a numelui délului.

***) Sub Stefanu Voda celu mare scaunulu Domniei a fostu câtu-va timpu in orasiulu Vaslui; positi'a acestui orasiu fiindu mai indemanatica pentru aপরeraa tieriei in contra navalirei Tatariloru. Codrii Vasluiului erau pe atunci foarte intinsi si au mistuitu multe órde de Tatari.

Cei panțiri descalecáu
Pe Romanu îlu ferecau,
La Vasluiu îlu aduceau
Si la Domnulu mi-lu duceáu:
„Mei Romane, se n'ai téma,
Spune noue cumu te chiama?
— Téma n'amu cà suntu Romanu!
Téma n'amu cà-mi esci stapanu!
Tu, esci Stefanu Domnu celu mare
Carei 'nlume sémanu n'are,
Si 'eu suntu Sioimanu Burcelu
Puisioru de voinicelu!
— Se traiesci daca n'ai téma!
Da-ne noua buna séma,
Cumu de te-ai pecatuitu
Se te-apuci de plugaritu.
Tocma 'n di de serbatóre
Tocma 'n timpu de inchinare*)
— Dómne, punu man'a la peptu
Si juru se-ti spunu cu direptu,
Pan' a n'ajunge plugariu
Aveamu falnicu harmasariu
Si o ghióga nestrugita
Cu piróne țintuita
Care cându o invîrtiamu
Próșca in dusmani faceamu,
Câte optu pe locu trantiamu!
Alelei, pe cându erámu
Omu intregu de me luptámu,
Multi pagani amu mai stricatu,
Multe capete-amu farmatu!
De tataru si de Lifteni
Si de falnici Ungureni!
Ér' in focu la Resboieni**)
Mi-a cadiutu ghióg'a din mana
De o sabie pagana;
Dar' n'a cadiutu numai ea,
A cadiutu si man'a mea

---

*) Cunoscutu este din Istorie si din traditie, cà Stefanu Voda a fostu fórté religiosu. Elu a ziditu in tíera 40 de beserici spre pomenirea numeróșelor sale isbandi asupr'a Lesiloru, a Unguriloru, a Tatariloru, a Turciloru, si a Cazaciloru, cu cari a fostu in lupta in totu cursulu glorióșei sale domnii.

**) Crancen'a batalie cu Turcii dela 1476 in care Stefanu a avutu a se luptá cu tóta óstea lui Mohamedu II. ce numerá 200,000 ostasi.

Cu paganu-alaturea... ,
De-atunci n'amu ce se me facu
De-amu ajunsu unu^u bietu seracu,
Nici n'amu casa, nici n'amu plugu,
Nici giuncani cá se-i injugu;
Tót'a var'a m'amu rugatu
De bogatii cei din^u satu
Se-mi dea plugulu cá se aru...
Mi-a fostu rug'a in zadaru.
Atunci, Dómne, me 'ntorsei
La tatari cá^u me dusei
Bunu plugu máre cá prinsei
Si c'unu bou flu injugai
Si de lucru m'apucaiu —
Cá seraculu n'are sóre,
Nice dí de serbatóre,
Ci totu di de lucrátóre. “
Domnulu Stefanu l'ascultá,
Si din gura cuventá:
Mèi Burcele, fetulu meu!
Éta ce hotarescu eu:
Ia-ti^u unu plugu cu siése boi
Si mergi bogatu dela noi
I-ati movil'a rezesie,
Cá s'o ai de plugarie,
Dar' in vîrfu-i se se te-asiedi
Cá stejaru se priveghiedi,
Si Tatarii de-i vedea
C'au intratu in tiér'a mea,
Tu se strigi càtu ve-i putea:
Sái Stefane, la hotara,
C'a intratu sabi'a 'n tiéra!**)
Atunci eu te-oiu audí,
Cá unu smeu m'oiu repezi
Si nici urma-a remanea
De Tatari in tiér'a mea!“

---

*) Traditi'a spune, cá in adeveru pe timpulu lui Stefanu Voda, siedea unu ostasiu de ai lui pe movil'a lui Burcelu, cale de o posta si jumetate dela Vaslui si cá glasulu lui erá atátu de puternicu, încátu ajungeá pâna la audiulu Domnului.

D I V E R S E.

Adunarea generala a XXII. a Asociatiunii transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, intr'unita la Brasiovu in dñele 29 Aug.—1 Sept. st. n., a fostu un'a dintre cele mai bine cercetate adunari generale ale asociatiunii transilvane dela urdñrea ei pâna astadi. Unu numeru frumosu de intelleginti romani de tôte categoriile si din tôte tienuturile locuite de Romani, accursera cu acêsta ocasiune la Brasiovu pentru de a luá parte la acêsta intr'unire national-literaria.

— *In 29 Augustu* dupa finirea serviciului divinuu unu numeru imosantu de Romani se indreptarà spre frumosulu edificiu alu gimnasiului romanescu, unde se tienurà siedintiele acestei adunari generale.

Sal'a gimnasiului, frumosu decorata cu ghirlande de verdétia si cu buchete de flori, se implú in curêndu de celu mai distinsu publicu de amêndoue secururile.

Intre cei de façia se poteau deosebi: la mas'a comitetului, d-nii: bar. Ursu, Baritiu, Stezariu, Cosm'a, Popescu, Barcianu, E. Brote, Romanu, Il. Puscariu si Dr. Harsianu; din partea autoritatileru politice din locu: dlu comite de Bethlen inspectorulu scolaru Fr. Koós si d-lu J. Hintz, secretariu la camer'a comerciala din locu. Din Romani'a erá de facia o grupa de totu-frumósá de barbati si de dame. Insemnamu dintr'acesti'a pe domnulu N. Ionescu, profesoru de Universitate, fostu ministru si membru alu comisiunei de delimitare, pe dlu I. Popescu din Bârladu, mai multi domni deputati din Romani'a, pe d. N. Racovitia si G. Isvoranu, pe d. Bibicescu deputatu si Redactoru la „Romanulu“, pe d-nii Dr. T. Nica, novelistulu N. D. Popescu s. a. din Lipsce'a a venitu d. G. Muescu, cá representantu alu junimei romane de acolo. La mas'a diareloru erá reprezentate: „Romani'a Libera“ „Independance Roumaine“, „Binele Publicu“, „Timpulu“, si tôte diariale de dincóce de Carpati.

D-lu vice-presidente alu „Asociatiunei“, consiliaru in pensiune *Iacobu Bolog'a*, invitatu de o comisiune, intrà in sala si dupa ce ocupà scaunulu presidialu, deschise adunarea printr'o vorbire, in care mai antaiu 'si aratà parerea de reu, cà presidiulu nu póte fi reprezentatu priu venerabilulu d-nu Timoteiu Cipariu, care de presente se afla la baile dela Basn'a; mai departe salutà pe membrii din Brasiovu si pe cei esterni si totodata invità pe cei, cari nu figuréza inca cá mebrii ai „Asociatiunei“, sè se inscrie si densii; in fine dadù câte-va informatiuni mai amenuntite despre genes'a „Asociatiunei transilvane“ si despre tendintiele ei.

D-lui vice-presidente 'i respunse in numele Brasioveniloru proptopulu L. Petricu, care bineventà pe ópetii ce n'au pregetatu

a veni din tóte partile indemnati de iubirea ce-o semtu pentru literatur'a nationala.

Améndoue aceste vorbiri fura primite cu „Se traiésca!“

Urmà cetirea apelului nominalu a membriloru cu dreptu de votu ai „Associatiunei“, apoi se alese o comisiune, care se inscrie membrii noi. Siedinti'a se suspinse pentru 15 minute. La deschidere raportorulu comisiunei, declarà, cà s'au inscrisu cá membri noi si au platitu tacse remase in restantia 66 insi. Toti cei inscrisi din nou càti suntu suditi austro-ungari, fura recunoscuti de membrii ai „Associatiunei“. Se cetira apoi telegramele de felicitare sosite dela urmatorii d-ni si dela urmatórele corporatiuni: Dela metropolitulu Mironu Romanulu, dela Romanii din Reghinu, dela societatile din Romani'a „Unirea“ si „Carpatii“, dela d-nii Rosc'a, Frangulea si Stoenescu din Bucuresci, dela inteligenti'a din Desiu, dela inteligenti'a din Dev'a; si dóue epistole adresate adunarei generale, cari fura intêmpinate cu aplause numeróse. Cea de antâiu a fostu dela d-lu professoru din Brasiovu Dr. N. Popu, care impartasí adunarei, cà este gat'a a pune la dispositiunea tuturor membriloru presenti ai „Associatiunei“ câte unu esemplariu gratuitu din lucrarea s'a cea mai noua: „Monografi'a Brasiovlui cu deosebire in ceea ce privesce pe Romanii de aici.“ A dóu'a scrisóre a fostu dela d-lu Rîurénu din Bucuresci, carele tramise pe sém'a fondului „Associatiunei“ sum'a de 1200 lei noi. Acésta suma impreuna cu fundatiunea Radu M. Rîurénu, se formeze unu fondu deosebitu „alu fratiloru Radu si Gheorghe Rîurénu“, din interesele carui'a sè se ajute tineri de ai nostri lipsiti de mijlóce, cari cercetéza scól'a cu succesu bunu. — Se presentara mai multe petitiuni. Intre acestea insemnamu un'a din partea inteligentiei nóstre din Orasthia, prin care „Associatiunea“ se invita pentru anulul viitoriu acolo.

In fine se cetesce raportulu despre activitatea comitetului. Din acestu raportu estragemu urmatórele puncte: Comitétulu a cumperatu cu sum'a de, aprópe 28,000 fl. cas'a numita la „leulu albu“ din Sibiiu despre care se spera, cà va aduce mai multu venitu, de cum ar' poté aduce sum'a cheltuita. Mai departe comitetulu propune, cà intro parte din loculu, ce se tiene de acésta casa sè se zidésca unu edificiu potrivitu pentru o scóla superióra de fete, pentru infiintiarea carei'a propune a se intrebuintiá fondulu academii romane de drepturi. Façia de monumentulu lui Andreiu Muresianu se impartasí, cà comitetulu este gat'a a inmanuá sum'a de 1977 fl 79 cr. colectata pentru redicarea acestui monumentu comitetulu infiintiatu in Brasiovu anume spre acestu scopu.

Comitetulu impartasí mai departe adunarei, cà cestiunea moscenirei remase in urm'a repausatului erou Avramu Iancu se va regulá in curéndu; totodata propuse, cà curtea si cas'a, in care s'a

nascutu neuitatulu nostru Iancu se nu se instraineze in nici unu chipu.

In sfêrsitu dupa ce impartasi cã sumele depuse in administratiunea s'a se urca la 101 mii fi. si cã guvernulu d'in Pest'a a denegatu intarirea cãtoru-va domni din Romani'a cã membri ai „Asociatiunei“, — Comitetulu multiamî pentru increderea pusa intr'in-sulu si cerù dela adunare se fia absolvatu.

Raportulu comitetului se incredintiã spre censurare unei comisiune alêsa pentru propuneri; êr' budgetulu, care se impartî in esemplare tiparite tuturor membriloru de façia, se dede comisiunei budgetare spre revidiare.

— Acêsta dî a intr'unirei national-literaria s'a inchiatu cu unu *Concertu* arangiatu in sal'a Hotelului Nr. I. de Reuniunea romana de gimnastica si de cantari din Brasiovu, cu concursulu Dloru G. Dim'a si J. Muresianu jun., a caruia *Programu* a fostu urmatoriulu:

1. Muresianu jun. „*Stefanu celu mare.*“ Uvertura pentru orchestra.
2. Loewe C. „*Archibald Douglas.*“ Balada pentru voce de basu cu acompaniare de piano; cãntata de d-nulu G. Dim'a.
3. Leonard H. Grande „*Fantaisie militaire*“ pentru violina cu acompaniare de piano, executata de d-lu Dr. I. Baiulescu.
4. Dima G. „*Hor'a*“. Coru de dame si barbati cu orchestra.
5. Gade W. „*Craies'a ieleloru,*“ balada svedica pentru solu, coru si orchestra.

Cu tôte, cã acestu programu constã numai din 5 piese totusi au trebuitu aprópa 3 ore pentru executarea lui. Acêsta impregiurare servesce de altmintrea si spre laud'a concertantiloru, deórece doue piese: Uvertur'a d-lui Muresianu si „*Hor'a*“ d-lui Dim'a au trebuitu sê se repeteze de dóue ori la cererea publicului, care salutã pe compositoru cu vii si indelungate aplause.

— In 30 Augustu dupa verificarea protocolului siedintiei din diu'a precedentã, se cetirà telegramele sosite mai târdîu, si anume: dela d-lu presidentu T. Cipariu, dela Societatea studentiloru de medicina din Bucuresci, dela Romanii Selagiani, dela Romanii din Vien'a, dela d-lu Nic. Drocu-Barcianu din Giurgiu, dela d-lu Ladislau Vaid'a; si in fine o telegrama in versuri, care produse mare ilaritate, dela „*Vasilic'a Cosmutianu, vechiulu poetu chioranu*“.

Se continua cu raportulu despre membrii, cari s'au inscrisu de nou, séu cari au platitu tace restante. Cu totulu, s'au incassatu 1071 fi. si anume dela 62 membrii noi si 18 vechi (numai din Brasiovu 43.) Urméza raportulu comisiunei budgetare. Raportulu acestei comisiuni, recomanda proiectulu de budgetu prezentatu din partea comitetului in intregulu seu; numai la punctulu 17, unde este vorb'a despre unu stipendiu de 300 fl. destinatu pentru unulu dintre studentii dela scólele superióre, propune cã acestu stipendiu sê se dea unui ascultatoriu de silvicultura.

În dezbaterile generale asupra proiectului de buget prezentat de către comitet, s'au reflectat din unele părți că pînă acum mai toate veniturile „Asociației” s'au întrebunțat pentru stipendii, era pentru marea populație nu s'a făcut aproape nimic și s'au propus, că de-aici înainte să se de mai multă îngrijire majorității absolute a populației noastre, să se ajute inventivitatea elementară, să se creeze o mică bibliotecă populară ș. a.

— În această zi s'a dat și un banchet sau masa comună în sala Hotelului nr. 1. la care au participat peste două sute de oameni. Sala și masa erau frumoase împodobite și muzica orășenească cânta piese naționale românești. După servirea șampaniei conversația ce era foarte animată, fu întreruptă de către d. președintele Asociației Jacobu cav. de Bologă, care închină un pahar în sănătatea Maj. Sale Imperatorului și Regelui Franciscu Iosifu I. și a întregii familii imperiale accentuând, că această Asociație are să multimească existența și bunăvoința și protecției înaltului nostru monarh. Toastul acesta se primă c'unu „se trăiască,” muzica întonând imnul imperatorului. — Dintre toasturile ce au urmat, însemnăm pe acela al d-lui Strevoiu pentru comitele suprem de Bethlen; comitele Bethlen multumindu redică un pahar pentru sexul frumos în limbă maghiară și termină cu câteva cuvinte românești, D. Baritiu redică un pahar pentru d. primar Brennerberg și pentru prosperitatea Brașovului; și altul pentru vice-comitele Roll. D. adv. Lengeru salută pe oșpetii veniți din toate părțile multumindu-le cu căldura. D. protopopu Petricu toastă pentru d. președintele și înflorirea Asociației. D. Racoviția multumim foarte mișcat pentru frățescă primire și îmbrățișare a Romanilor de peste munți. D. vicecomite Roll multumindu beu pentru înfrățirea între naționalități. D. Dr. Neagoe salută pe reprezentanții presei. D. Trombitasiu închină pentru comitetul aranjator. Dr. A. Muresianu răspunde în numele reprezentanților presei și în deosebi multumim în numele confratilor săi diaristi din România pentru urările călduroase frățesci ce li s'au adresat. — D. adv. Popă roștii în fine un toast, în care dezvoltă mult umor. — Cu acestă s'a finit masa și muzica a întonat o oră.

— Această zi s'a terminat printr-o *representație teatrală*. S'a dat „**Craiu-Nou**” de V. Alexandri opereta într'un act, muzica de mult regretatului C. Porumbescu. Această opereta fu executată și de asta dată de către tinerimea română din Brașov cu un succes, care ar fi putut multumim și pe cel mai sever critic.

Încă de la 7 ore se era pe stradă teatrului nu mai putea strabate nimeni de publicul amator, care se împulzea cu scopul de a-și asigura un bilet de intrare. Localul teatrului a fost așa

de ocupatu încâtu multi din auditori au fostu siliti se stea prin coridóre si prin odaile laterale. — Dupa introductiunea cântata de orchestr'a, condusa de d. Jacshik, cortin'a se redica la órele $\frac{1}{2}$ 9. Intru acestu momentu publiculu, surprinsu de unu tablou feericu, ce i se presentâ inaintea ochiloru, isbucní intr'unu aplausu freneticu. Acestu aplausu fû bine meritatu din partea diletantelor si diletantiloru de pe scena, cari esceláu prin frumseti'a costumelor loru nationale precum si prin infaçisiarea loru gratiósá si vesela. Erá in adevèru unu aspectu admirabilu ce 'lu oferiá frumósele si dragalasièle nóstre romancutie in sublimulu loru costumu nationalu. — Representatiunea a seceratu unu deplinu succesu. Joculu, corurile tóte si diferitele roluri in jocu si music'a viua si placuta in genere se esecutara cu o precisiune si o elegantia rara in câtu publiculu, cu tóta caldur'a nesuferita ce domniá in sala, nu se potea retiné a-si aratá multumirea s'a prin aplause si exclamari neinterupte. Rolurile principale, precum „Dochiti'a“ jucata de D-na Carolin'a Lengeru „Anic'a“ jucata de D-r'a Corneli'a Romanu; „Ispravniculu“ de D-nu A. Bârseanu si „Mosiu Corbu“ de D-nu Butnariu fura esecutate cu-o sigurantia si facilitate ce nu suntemu obicinuiti a le vedé la representatiunile de diletanti. Asemenea se póte dice despre domni T u c u d i 'a (Bujoru) si I a c o b e s c u (Lenesiu), cari au avutu bunatate a vení din Lugosiu si a substituí pe domnii, cari jucasera mai inainte cele dóue rolari, cà s'au purtatu destulu de bravu. — Esecutarea precisa a soluriloru si a coruriloru merita tóta laud'a.

— In 31 Augustu dupa autenticarea protocolului siedintiei premerse, se cetirá telegramele si scrisorile incurse in urma. Anume: se cetira dóue telegrame dela mai multi domni din Bucuresci si Buzeu, un'a din Clusiu (cá se se tiena adunarea viitóre acolo,) un'a dela d-lu Muguru din Bucuresci si in fine o scrisóre dela d-lu locotenentu-colonelu Papazoglu totu din Bucuresci, prin care dènsulu declara cà va tramite pe sém'a membriloru „Associatiunei“ mai multe tablouri istorice. Ofert'a d-lui Papazoglu se primesce cu „Se traiasca.“

Comissiunea pentru inscrierea membriloru noi 'si inchiareportulu seu prin impartasirea, cà a incassatu cu totul 1424 fl. v. a. si 50 franci.

Astfelu se trece la desbaterea speciala a proiectulu de budgetu, care dupa unele dispute in parte si prea infocate se primesce intocma cum l'au redactatu Comitètu Associatiunei.

Urméza raportulu comissiunei pentru propuneri, care imediatu se si ia la discussiune punctu de punctu. — Cheltuièele facute pentru cas'a cumperatá de càtra comitètu in Sibiu se apróba; asemenea si cele ce se mai receru pentru repararea acestei case. Numai in privinti'a formei se observa, cà de aici inainte, cându se va mai

cere imputernicire pentru óre-care cheltuieli de felulu din urma; sè se prezenteze unu planu amenuntitu. — Asemenea se aproba si dispositiunile luate de càtra comitetu in privinti'a monumentului lui Andreiu Muresianu. — In privinti'a moscenirei remase in urm'a repausatului Avramu Iancu comisiunea recomanda si adunarea primesce, cá la casu de lipsa comitetulu se cumpere chiaru cas'a si curtea in care s'a nascutu eroulu din 1848. — Cátu despre membrii respinsi de guvernulu din Pest'a (Dr. Davila, I. Popescu, deputatulu Nicorescu, T. Burada, etc.) se hotaresce sè se céra inca odata aprobarea loru dela locurile competente, aretandu-se, cá mai toti suntu ómeni, cari nu prea au a face cu politic'a si cari 'si-au indreptatu activitatea loru asupr'a altoru terémuri.

Ceea ce se atinge de scól'a superióra de fete propusa de comitetu, comisiunea constatéza imperiós'a necesitate a unei astfelu de scoli si recomanda comitetului sè se ocupe câtu mai seriosu pâna la prócsim'a adunare generala, care póte se fia si o adunare estrordinara, cu studiarea acestei cestiuni si cu alcatuirea unui planu din care se se véda lamuritu modulu, in care se póte infintiá si sustiené cum se cade acésta scóla. Totodata propune comisiunea, cá pentru intemeierea acestui institutu sè se intrebuintieze sum'a adunata pâna acumu pentru infintiarea unei academii romane de drepturi. — D-lu Babesiu merge ceva mai departe si díce, cá comitetulu sè fia indetoratu a se apucá indata de lucru si a progresá pâna la adunarea generala viitóre câtu se póte mai multu in acésta privintia. Pe loculu, ce-lu are „Associatiunea“ la dispositiune sè se faca o zidire noua, care se costé cam pâna la vre-o 30,000 fl. si totodata pâna la anulu viitoriu se fia gat'a si planulu de instructiune. Cheltuielile sè se acopere din averea „Associatiunei“, déra mai inainte administratiunea fondului proiectatei academii de drepturi sè se contopésca cu administratiunea generala a averei „Associatiunei.“

Fiindu timpul inaintatu, discussiunea trebui sè se intrerupa si siedinti'a se continuá la órele 5 p. m.

Se pune din nou pe tapetu cestiunea scólei superióre de fete. Mai vorbescu d-nii Babesiu, Glodariu, Harsianu si Al. Romanu, si apoi propunerile facute se punu la votu. Propunerea d-lui Babesiu se primesce. Va sè díca, scól'a de fete se va infintiá in curéndu.

Façia de loculu unde sè se tiena adunarea prócsima a „Associatiunei“, comisiunea recomanda orasiulu Orasthi'a, ceea-ce se si primesce.

Raportulu se incheia cu propunerea cá comitetulu se fia absolvatu si sè i se aduca multiamita pentru zelulu si activitatea s'a, care propunere se primesce unanimu.

D-lu Dr. Alexi propune cá profesorulu de la Universitatea din Clusiu Dr. August Kanitz, carele s'a ocupatu si se ocupa multu

cu flor'a tieriloru romane, sè fia alesu de membru onorariu alu „Associatiunei.“ Se primesce.

Urméza alegerea noului comitetu.

Dupa óre-care intielegere, d-lu Babesiu propune si adunarea aproba urmatórea lista :

T. Cipariu, presidentu ; Iacobu Bolog'a, vice-presidentu ; G. Baritiu, secretariu I ; Dr. Barcianu, secretariu II ; Eugeniu Brote, casariu (in urm'a retragerii de buna voia a multu meritatului domnu cap. in pens. C. Stezariu.) Const. Stezariu, controloru, Dr. Crisianu, bibliotecaru. Membrii ordinari ai comitetului, d-nii : bar. Ursu, P. Dunc'a, Siulutiu, Cosm'a, V. Romanu, prot. Russu, E. Macelariu, I. Popescu, Stezariu, Baritiu, Dr. Il. Puscariu si Dr. B. P. Harsianu. Suplenti, d-nii protos. N. Fratesiu, Barcianu, Crisianu, Sim. Popescu si Comsi'a. D-lu I. Bolog'a multiemesce adunarei pentru increderea pusa in persón'a s'a. Adunarea raspunde cu „Se traiésca !“

— *Acésta di* s'a inchiatu cu unu *Balu* arángiatu in spaciós'a sala a *Hotelului Nr. 1* la care a participatu preste 600 persóne, si intre aceste preste o suta dame imbracate in costumuri nationale, altele representându pre tieran'a din Munteni'a, altele pre cea din Moldov'a, altele éra pre cea din Banatu, de pre Oltu, — din tiér'a Bârsei, — de pre Muresiu, Têrnave etc. — *Balulu* s'a inceputu cu „Hor'a.“ S'a jocalu de dóue ori „Roman'a.“ La intrare gradin'a si curtea érá illuminata cu lumina electrica, care introdusa si in sal'a de dansu la fie-care figura din „Romana“ si „Cuadrille“ jocá colorí diferite, adese 2—3 colorí deodata. Spaciulu nu ne iérta si memori'a nu nu servesce cá se potemu insírá aici baremi si numai pre a diecea parte a frumósoloru româncutie intr'unite la acésta petrecere intru-adeveru romanésca.

— *In 1 Septemvre* dupa verificarea protocolului siedintiei premerse, dlu Dr. A. P. Alexi 'si cetesce disertatiunea s'a „Despre importanti'a studiului botaniceí. Inluinti'a vegetatiuniloru asupra dezvoltarei civilisatiunei omenesci.“ Apoi parintele B. Baiulescu 'si cetí studiulu seu „Despre industria si meserii la Romanii ardeleni.“

Se cetesce o telegrama de felicitare dela corpulu didacticu ruralu din judetiulu Tulcea, alt'a dela societatea „Tinerimea romana“ din Bucuresci, a trei'a dela studentii olteni din Craiova si in fine o scrisóre dela d-lu profesoru Stefanu Neagoe din Bêrladu, prin care tramite „Associatiunei“ 200 fl. si cere se fia facutu membru fundatoru.

D-lu V. Babesiu multiamesce presidiului pentru intelépt'a conducere a adunarei si d-lui secretariu Barcianu pentru esactitatea, cu care si-a indeplinitu agendele si cu acést'a ocasiune.

D-lu J. Bolog' a multiamesce Brasioveniloru pentru jertfele aduse.

D-lu avocatul Strevoiu dà inca odata espressione bucuriei, ce au sêmțit'o Brasiovenii, vediându-se onorati cu presenti'a atâtoru Romani distinsi, din tote partile.

Cu acestea ne despartîramu, cu cele mai dulci suveniri, oftându-ne imprumutatu :

La revedere pre venitoriu in Orasthia!

Proverbe pentru economi.

Barbatulu s'aduca cu saculu, femeia se scôta cu aculu.

Nu vinde mierea candu n'ai stupi.

Pravalia cu chirie, marfa pre datoria, prósta negutiatoria.

De câtu cu topanulu sî baiii la anulu... mai bine te tocmesce dujmanesce si platesce omenesce.

Cine cauta calu fără smînta umbla pre josu.

Stofele de metasa stingu foculu din culina.

Economulu celu bunu sî din pétra séca si-scote bani ér' ne-economulu dîce: unde-a mersu mîia mérga sî sut'a

Neunirea 'n casa, otrava pre masa.

Neunirea 'n tiéra, o face se péra!

Candu se trudesce seraculu, Domnediu i umple saculu.

Prostulu se culca in tinda, cá se-i fia calea mai scurta.

Beti'a este usi'a toturoru reutatiloru.

Candu femeile si-lasa furc'a sî tiesutulu, spre a ingrigi de ceaiu, sî barbatii si-lapeda securele si ciocanele spre a vedé de beuture — averile se risipescu.

Cumu a fostu saditu, asié a resaritu.

Reu cu reu, dar mai reu fara de reu.

Cine n'a gustatu amarulu. nu scie ce e zaharulu.

Candu norocu-si schimba pasulu n'aducu ani ce-aduce ceasulu.

Din diecè vorbe asculta un'a sî a muierii.

Ce face omulu sîesi-face.

Alt'a-i flóre de campu, si alt'a-i cea de gradina.

Satulu la flamendu nu crede.

Multu e de la mana pân' la gura sî de adi pâna mane.

Se nu fi nici pré-pré, nici fórte fórte.

Magariulu pórtá pentru altii povara.

Invetiatur'a nu se cumpara pre bani, ci se casciga cu ani.

Seraculu fierbe dóue óle, un'a séca sî alt'a góla.

De câtu se dîci vai de noi, mai bine vai de mine.

Nu crede barbate ce vedi cu ochii, crede ceti spunu eu.

Miile și sutele marita și slutele.

Lasa ninga, și se plóie, numai vreme rea se nu se faca.

Din plóiea altui'a se facu curelele lungi.

La stapânulu scumpu slug'a hótia.

Uita-te la mum'a sa, și apoi iá pe fét'a sa.

Omulu fericitu nu se pré cunósce pre sine, omulu nefericițu nu pré este cunoscutu de ceialalti.

Dupa gustulu altui'a nu luá nici materia, nici nevasta.

Cine dá se taca, cine primesce póte vorbí.

Vulpea scie multe, dar' mai multe cine-o prinde.

Dómne! i-am mórtea și dílele barbatului.

Ispit'a potcovesce copit'a și intieptiesce vit'a.

O vorba buna stíngce foculu mai iute de câtu o bute de apa.

Eu dicu tunsa și ea rasa, nu sciu la ce o se iésa.

Unulu gusta, díce: dulce; altulu gusta, díce: acru.

Nui pentru cine se gatesce, dar' pentru cine se nimeresce.

Osulu golu nici cânele nu-lu róde.

Cu funi'a altuia nu te lasá in fântâna.

De te bagi in jocu, jóca.

La tóte urm'a alege.

Cine schimba stapêni, slug'a imbetrânesce.

Cine are strainu, are in casa spinu.

Margaritariulu stá in fundulu mării.

Ochii inchisi și gur'a inchisa ducu pre multi la fericire.

In nedejdea slugii, dai de fundulu pungii.

Multímea copiiloru, averea romanului.

Vai candu ajunge lupulu vamesiu de oi.

Orzulu lu-ara boii și-lu manca cáii.

Gain'a care clocesce nici odata nu e grasa.

Nime nu moscenesce lumea.

Inzadaru binele cu carulu, dupa ce móre seraculu.

Esti poftitu la mésa, pléca sátulu de-acasa.

De dorulu fragiloru mânânca frundiele.

Omulu fara dușmani nu platesce nici doi bani.

Banu-i ochiulu dracului.

Banulu te бага afundu, banulu te scóte in undu.

Cine umbla cu miere și-linge degetele.

Sabi'a de auru mai multu taia de câtu ce de fieru.

Decátu multe și rele, mai bine un'a și buna.

Din ori ce lemnu nu faci fluieru.

Pamentulu pâna nu-lu calci, óle din trinsulu nu faci.

Pomulu de micu se indreptéza.